

VA-rapport 2003:1

Vetenskapen i Samhället

– resultat från SOM-
undersökningen 2002

Vetenskapen i Samhället

– resultat från SOM-undersökningen 2002

ISSN: 1653-6843
ISBN 13: 978-91-85585-04-5 (tryckt)
ISBN 10: 91-85585-04-1 (tryckt)
urn:nbn:se:vetenskapochallmanhet-2003-1 (pdf)

Utgivare: Vetenskap & Allmänhet, VA
Box 5073, 102 42 Stockholm
Telefon: 08-791 29 00
Fax: 08-611 56 23
E-post: info@v-a.se
Webbplats: www.v-a.se

Förord

Framtiden byggs av kunskap och lärande. Vetenskapen genererar ny kunskap. Men kunskap blir inte aktiv utan fotfäste hos människor, i deras viljor, tankar, idéer och känslor. För att öka det aktiva kunskapsengagemanget hos de många har den ideella föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA, bildats.

VA skall sträva efter att åstadkomma samtal som utgår från frågor som engagerar människor på deras egna arenor. Vad tycker då samtalens presumtiva deltagare? För att utröna detta har VA genomfört ett antal studier.

I projektet ”Vetenskapen i samhället” studerar VA och SOM-institutet vid Göteborgs universitet opinionen i Sverige på det vetenskapliga området. VAs referensgrupp för opinionsundersökningar, Björn Fjæstad, Lennart Weibull, Ulf Heyman och Ingvar Isfeldt, har medverkat vid utformningen av frågorna. 6 000 enkäter gick hösten 2002 till ett riksrepresentativt urval av den svenska befolkningen 16 år och äldre. Svaren har bearbetats och analyserats under sensvåren. I denna skrift, VA-rapport 2003:1 **Vetenskapen i Samhället**, presenteras undersökningens resultat av professorerna Sören Holmberg och Lennart Weibull.

Undersökningen får gärna citeras med angivande av VA som källa. Denna och övriga studier kan också hämtas från www.v-a.se

Det är VAs förhoppning att dessa intresseväckande resultat skall ge vägledning och idéer till många insatser för att stärka VA-dialogen och skapa ett brett kunskapsengagemang.

Vetenskap & Allmänhet, VA, sommaren 2003

Camilla Modéer
Generalsekreterare

Innehåll

I. Mer Forskning	9
Kunniga medborgare?	10
Tabell A: Bedömning av egen kunnighet (medeltal)	10
Tabell B: Svenska folkets uppfattningar om vad som är vetenskap (procent)	11
Förtroende för forskning	12
Tabell C: Förtroende för forskning inom olika områden (procent)	12
Forskning på världsbästanivå	13
Tabell D: Svenska folkets uppfattningar om vilka områden som ska forskningsprioriteras (procent)	14
Förtroende är en nyckelfaktor	15
Noter	15
II. Diagram och tabeller	17

I. Mer forskning

Sören Holmberg och Lennart Weibull

Vetenskaplig forskning, mer vetenskaplig forskning, ses sällan som en kvick fix, men allt oftare som en avgörande långsiktig fix för det moderna informationssamhällets överlevnad. Budskapet är, mer forskning behövs och den är bra för allt. Forskning behövs för att rädda välfärden, öka tillväxten, fixa jobben och göra oss alla lyckligare, men också för att få oss att leva längre och kunna förflytta oss ut i rymden. Som forskare är det svårt att inte hålla med. Vi behövs och vi är uppenbarligen nyttiga.

Det intressanta är antagandet att vetenskaplig forskning är relativt viktigare för det nya framväxande informations- och kunskapssamhället än för många tidigare samhällsformationer. Ytterligare framsteg kräver mer forskning än tidigare. Utveckling kommer inte automatiskt eller gratis. Huvudpoängen i resonemanget är att framtidens samhälle kommer att vara alltmer forskningsberoende. Vad läs- och skrivkunniga präster var för det medeltida samhället och teknikkunniga ingenjörer var för industrisamhället, kommer forskarkunniga vetenskapsmän att vara för informationssamhället.

Om det ligger något i resonemang av detta slag – och det tror vi att det gör – blir de många människornas kunskaper och stöd till vetenskap och forskning en viktig resurs i alla samhällen, speciellt i demokratier där medborgarna via valsedelns kan påverka hur mycket som satsas och på vad. I demokratiska informationssamhällen är det inte bara forskare och andra elitgrupper och finansiärer som bestämmer vad som skall forskas på. Också väljarna har en roll att spela.

Denna insikt ligger bakom att den ideella föreningen *Vetenskap & Allmänhet* grundades förra året med ett brett stöd från bland annat flera olika forskningsråd. Syftet är att befrämja allmänhetens intresse och kunskaper om forskning. I samarbete med SOM-institutet initierade *Vetenskap & Allmänhet* ett forskningsprojekt med målsättningen att upprätta långsiktiga mätserier över svenska folkets förtroende, kunskaper och önskemål när det gäller vetenskaplig forskning. Projektet har fått namnet *Vetenskapen i samhället (Vis)* och genomförde sina första mätningar inom ramen för den nationella SOM-undersökningen 2002.

Sex olika saker mättes i den första datainsamlingen – (1) medborgarnas subjektiva uppfattningar om de egna kunskaperna inom ett antal vetenskapsområden, (2) uppfattningar om i vilken utsträckning olika områden är att betrakta som vetenskapliga, (3) förtroende för forskningen inom olika vetenskapsområden, (4) förtroende för yrkesgruppen forskare, (5) åsikter om på vilka områden Sverige bör satsa på internationell spetsforskning och (6) bedömning av om de senaste decenniernas vetenskapliga utveckling har varit positiv eller negativ för vanliga människor. Mätningarna under punkt nummer 2, om vilka områden som kan bedömas som vetenskapliga, möjliggör skapandet av ett mått som säger något om människors objektiva kunskap om vad som konventionellt brukar betraktas som vetenskap.

Kunniga medborgare?

I det följande kommer några grundläggande huvudresultat att redovisas på alla dessa sex områden följd av en kort analys av en av Vis-projektets centrala frågor. I vilken utsträckning är svenska folkets bredvillighet att satsa på forskning på världsbästanivå kopplat till kunskaper och förtroende för forskarsamhället? Vår hypotes är att det i första hand är relativt kunniga medborgare med förtroende för forskning som är villiga att satsa offensivt. Och om det är så är det fördelaktigt för Sverige att satsa på mer kunskaper om forskning bland medborgarna och på en förtroendefull relation mellan forskning och allmänhet. Det skulle betala sig genom att medborgarna skulle bli mer villiga att stödja de nödvändiga forskningssatsningarna. Vi förväntar oss alltså att kunniga och förtroendefulla medborgare skall vara mer positiva till att satsa på framtida spetsforskning än okunniga och misstroende medborgare. Vi börjar resultatredovisningen med att se på hur svenska folket bedömer sin grad av kunnsighet inom olika vetenskapsområden. Resultaten i tabell A visar på relativt stora skillnader mellan olika områden. Svenska språket ansåg de flesta att de var relativt kunniga i medan det var klart färre som tyckte sig vara kunniga i IT/data.

Tabell A Bedömning av egen kunnsighet (medeltal)

Fråga: ”Hur kunnig anser Du personligen att Du är inom följande områden?”

område	medeltal
Svenska språket	71
Djur/Natur	56
Samhällskunskap	54
Historia	52
Matematik	52
Hälsa/Medicin	49
IT/Data	41

Kommentar: Ju högre medeltal, desto kunnigare. Skalan kan variera mellan 0 (helt okunnig) och 100 (mycket kunnig). Frågeskalans värden mellan 0 – 10 har multiplicerats med 10 för att få en skala mellan 0 – 100. Personer som ej besvarade kunnsighetsfrågorna (4 – 6 procent) är ej medtagna i analysen.

Tabell B Svenska folkets uppfattningar om vad som är vetenskap (procent)**Fråga:** ”I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?”

område	inte alls vetenskapligt (1,2)	mittsvar (3)	i högsta grad vetenskapligt (4,5)	ingen åsikt	summa procent
Astronomi	9	17	57	17	100
Parapsykologi	49	16	14	21	100
Nationalekonomi	12	23	52	13	100
Astrologi	56	13	13	18	100
Teologi	43	21	18	18	100
Biologi	3	9	77	11	100

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). Den vanligaste uppfattningen är inringad. Andelen personer som inte besvarade de olika frågorna höll sig kring 6 procent.

Områden som hälsa/medicin och matematik hamnade något högre upp på den subjektiva kunskapslistan än IT/data, men något lägre än samhällskunskap och djur/natur. Män ansåg sig något kunnigare än kvinnor när det gäller matematik, samhällskunskap, historia och IT/data. Kvinnor, å andra sidan, uppfattade sig mer kunniga än männen när det gäller hälsa/medicin, djur/natur och svenska språket. Sammanlagt uppfattade männen sig som något mer kunniga än kvinnorna. Åldersmässigt tyckte de allra yngsta (15-19 år) och människor i yngre medelåldern att de var något kunnigare än framförallt äldre personer.

Om resultaten i tabell A säger något om hur kunniga svenska folket tror sig vara inom olika vetenskapsområden avslöjar resultaten i tabell B något om hur kunniga de *de facto* är. Och det är inte ett odelat positivt avslöjande. Någon klar konsensus om vad som är respektive inte är vetenskap existerar inte bland medborgarna. Resultaten visar i vilken utsträckning svarspersonerna bedömde olika kunskapsområden som vetenskapliga. Utfallet är väl i de flesta fall rimligt men andelen personer som anger de konventionellt riktiga svaren är ofta inte imponerande högt. Exempelvis utpekar endast 57 procent astronomi som vetenskapligt och endast 56 procent astrologi som *inte* vetenskapligt. Att beskedliga 49 procent uppfattar parapsykologi som *inte* vetenskapligt samtidigt som hela 14 procent ser det som vetenskap lyser något i ögonen. Lite bättre är det väl att 77 procent anger biologi som en vetenskap, men någon riktigt hög andel är det inte. De mycket splittrade resultaten för teologi och nationalekonomi med en övervikt som ser teologi som ickevetenskapligt medan endast en knapp majoritet uppfattar nationalekonomi som en vetenskap visar att båda områdena har imageproblem. Deras varumärken som vetenskaper är otydliga.

Kunnigheten konventionellt definierad som att känna till att astronomi och biologi är vetenskaper medan astrologi inte är det, är genomsnittligt något högre bland män än bland kvinnor och bland medelålders personer än bland ungdomen och de äldsta, och klart högre bland universitetsutbildade än bland lågutbildade. Skillnaderna kan illustreras med resultaten för astrologi. Det rätta svaret att astrologi *inte* är en

vetenskap angavs av 64 procent av männen mot 47 procent av kvinnorna, av 64 procent av 40-49 åringar mot 40 och 36 procent bland 15-19 åringar respektive 80-85 åringar, av 77 procent av universitetsutbildade mot endast 39 procent bland lågutbildade. Det riktigt felaktiga svaret att astrologi är en vetenskap angavs av relativt få – i genomsnitt av 13 procent av svarspersonerna. Högsta andel helt felaktiga svar av detta slag återfanns hos tonåringarna (15-19 år); hela 28 procent bland dem uppfattade astrologi som ”i högsta grad vetenskapligt”. Resultatet avspeglar en slags kunskapsrelativism som inte minst journalistiken kan ha bidragit till.

Det finns ett samband mellan den subjektivt upplevda kunnigheten och den objektiva kunskapen såsom vi har mätt dem. Korrelationen mellan sammanfattande index för respektive kunskap är +.38 (r), ett inte speciellt starkt samband, men dock klart positivt. Personer som subjektivt uppfattar sig som relativt kunniga tenderar också att vara relativt kunniga på vårt objektiva kunskapsindex.¹ En grupp som bidrar till att korrelationen inte är högre är de yngsta svarspersonerna mellan 15-19 år som tenderar att tro att de är kunniga, men som hamnar bland de mest okunniga på vårt objektiva mått. De har en kaxig attityd, men täckningen är svag.

Förtroende för forskning

När det gäller förtroendemätningen valde vi ut fem fakultetsområden och frågade om förtroendet för den forskning som bedrivs inom Sverige inom respektive område.

Tabell C Förtroende för forskning inom olika områden (procent)

Fråga: ”Allmänt sett, vilket förtroende har Du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?”

område	mycket/ganska stort förtroende	mycket/ganska varken eller litet förtroende	ingen uppfattning	summa procent	
Medicin	84	9	2	5	100
Teknik	71	16	2	11	100
Naturvetenskap	63	22	1	14	100
Samhällsvetenskap	58	33	3	16	100
Humaniora	37	29	5	29	100

Kommentar: Andelen svars personer som hoppade över att besvara förtroendefrågorna varierad mellan 4-7 procent.

Medicin fick klart högst tillitssiffror, hela 84 procent angav att de hade ett mycket eller ganska stort förtroende. Teknik och naturvetenskap följde därefter med förtroendesiffror på 71 respektive 63 procent. Samhällsvetenskap (58 procent) och speciellt humaniora uppnådde sämre resultat. Endast 37 procent uppgav att de hade mycket eller ganska stort förtroende för humanistisk forskning. En delförklaring till det svaga resultatet för humaniora är att förhållandevis många svarspersoner (29 procent) inte hade någon uppfattning. Det humanistiska varumärket humaniora är relativt okänt som vetenskapligt område.

Män uppvisade ett något högre förtroende för medicin, naturvetenskap, samhällsvetenskap och speciellt teknik än kvinnor, som i sin tur hade större förtroende för humaniora än män. De genomsnittliga förtroendeskillnaderna mellan män och kvinnor är dock små. Ålderskillnaderna är också överlag små, men de yngsta svarspersonerna uppvisade lägst genomsnittligt förtroende. Även bland de olika partiernas sympatisörer var de genomsnittliga förtroendeskillnaderna blygsamma. Dock uppvisade sympatisörer till fp, m och kd de högsta siffrorna medan mp-sympatisörer uppvisade klart lägst förtroenderesultat. Förtroenderesultaten uppvisar ett samband med människornas kunskaper om vetenskap. Och det är *inte* personer med sämst kunskaper som har störst förtroende. Sambandet är det omvända. Svarspersoner med relativt goda kunskaper, såväl subjektivt som objektivt, hyser ett större förtroende för olika vetenskapsområden än personer med mer bristfälliga kunskaper. Korrelationerna är dock inte imponerande, +.15 med subjektiv kunskap respektive +.22 med objektiv kunskap. Det är uppenbart att förtroende i detta sammanhang byggs upp av många andra faktorer än kunskap.

De relativt höga förtroendesiffrorna för många vetenskapsområden förvånar inte. Vi vet från tidigare studier att yrkesgruppen forskare åtnjuter ett mycket högt förtroende liksom att institutionen universitet/högskola konkurrerar med sjukvården om att toppa svenska folkets förtroendelista. I SOM-undersökningen 2002 var det 67 procent av svarspersonerna som angav att de hade ett mycket eller ganska stort förtroende för forskare. Sjukvårdens personal fick en högre siffra (85 procent), men forskare kom på andra plats före poliser och lärare, och klart före rikspolitiker och journalister. Forskare och universitet är fortfarande starka varumärken.

Forskning på världsbästnivå

Svenska folkets åsikter om vilken slags forskning som skall prioriteras upp till världsbästnivå varierade mycket mellan de olika områden vi frågade om. Cancerforskning tyckte de allra flesta att Sverige borde satsa på. Miljö och energi hade också många förespråkare medan genteknik, transportteknik och framförallt historia stöddes av klart färre (se tabell D).

Tabell D Svenska folkets uppfattningar om vilka områden som skall forskningsprioriteras (procent)

Fråga: ”Hur viktigt anser Du det vara att det i Sverige satsas på forskning på världsbästanivå inom följande områden?”

område	mycket viktigt	ganska viktigt	inte särskilt viktigt	inte alls viktigt	ingen uppfattning	summa procent
Cancer	78	17	3	0	2	100
Miljö	57	34	5	0	4	100
Energi	54	35	5	1	5	100
Pedagogik/ undervisning	35	44	12	2	7	100
Informationsteknik/ IT	28	44	17	2	9	100
Genteknik	27	30	26	9	8	100
Transportteknik	26	45	20	1	8	100
Historia	10	29	42	11	8	100

Kommentar: Personer som hoppade över frågan (mellan 4 – 6 procent) är uteslutna från analysen.

Män var i genomsnitt något mer positiva till vetenskapssatsningar än kvinnor. De prioriterade energi, transporter, genteknik, IT och historia mer än kvinnor. Kvinnorna satsade mer än männen på miljö, cancer och pedagogik/undervisning. Medelålders människor var mer intresserade av forskningssatsningar än såväl yngre som äldre personer. Ett område där dock de äldsta var mest måna om en satsning är cancerforskningen. Yngre människor var å andra sidan mer intresserade än äldre av att satsa på mer forskning kring undervisning. Sambanden är inte dramatiska, men man kan misstänka kopplingar till svarspersonernas erfarenheter och egenintresse.

Prioriteringarna skiljer sig föga åt mellan de olika partiernas väljargrupper utom på ett område – miljöforskningen, som främst stöds av sympatisörer till mp, c och v och har svagast uppbackning av m-sympatisörer. Här syns ett tydligt avtryck av att miljöfrågan är partipolitiserad.

Studerar man närmare i vilken utsträckning som graden av forskningsprioritering är relaterade till människors kunskaper och förtroende för vetenskap visar det sig att det finns ett klart samband. Det är i första hand människor med förtroende och kunskaper som vill satsa på spetsforskning i Sverige. Sambanden är hyfsat starka. En regressionsanalys med förtroende, tillsammans med subjektiv och objektiv kunskap och formell utbildningsnivå som oberoende variabler, förklarar 18 procent av variansen i svarspersonernas grad av forskningsprioritering. Förtroendevariabeln uppvisar den klart starkaste direkteffekten på prioriteringsviljan. Subjektiv och objektiv kunskap har båda effekter oberoende av varandra, med en något starkare effekt för subjektiv kunskap. Svarspersonernas utbildningsnivå har ingen självständig effekt på graden av forskningsprioritering. Hög eller låg formell utbildning är inte centrala faktorer i sammanhanget.

Förtroende är en nyckelfaktor

Med andra ord, förtroende är en nyckelfaktor om man skall kunna övertyga de många människorna om vikten av att satsa på svensk spetsforskning. Kunskaper är också viktiga i sammanhanget, men inte lika avgörande. Och än så länge spelar partiideologiska faktorer en mycket begränsad roll. Forskningens prioriteringsfrågor är ännu inte partipolitiserade i någon nämnvärd grad bland svenska väljare.

När det sedan gäller den grundläggande förtroendefrågan om vetenskapen är bra eller dålig för människorna är svaret ett överväldigande ja bland svenska folket. Vår konkreta fråga löd: ”Anser Du att den vetenskapliga utvecklingen de senaste årtiondena har gjort livet bättre eller sämre för vanliga människor?” Hela 78 procent svarade mycket/något bättre mot endast 3 procent som angav mycket/något sämre. Övriga svarspersoner sade ”varken eller” (13 procent) eller hade ingen uppfattning (6 procent). Könsskillnaderna är mycket små, men vissa åldersskillnader finns. De allra yngsta mellan 15-19 är mindre benägna att säga mycket/något bättre (63 procent) än äldre personer som i genomsnitt anger mycket/något bättre oftast (cirka 80 procent). Partipolitiskt finns en också ett visst samband. Anhängare till moderaterna och folkpartiet gör den mest positiva bedömningen av forskningens inverkan på vanligt folk medan främst mp-sympatisörer är minst övertygade. Bland m- och fp-sympatisörer svarar 87 respektive 80 procent att vetenskapens utveckling under de senaste årtiondena gjort livet mycket eller något bättre för vanliga människor. Bland miljöpartiets sympatisörer är motsvarande andel 65 procent. Forskningens välsignelse är alltså inte helt okontroversiell bland väljarna, även om det i alla partiläger finns mycket klara majoriteter för en positiv syn.

Men huvudpoängen kvarstår. Förtroende är nyckelfaktorn. Ökade satsningar på vetenskaplig forskning kräver ett brett folkligt stöd. Och det stödet förutsätter förtroende. Utan förtroende och folkligt stöd får forskningen svårt att försvara vad man har, och än svårare att få fram medel för framtidssatsningarna. Forskning och förtroende hänger intimt samman.

Noter

¹ Det subjektiva indexet bygger på hur svarspersonerna har besvarat de sju frågorna som redovisas i tabell A. Det objektiva indexet väger samman svaren på frågorna i tabell B om huruvida Astronomi (ja), Biologi (ja) och Astrologi (nej) är att betrakta som vetenskaper.

II. Diagram och tabeller

Diagram 1: Förtroende för forskare i olika åldersgrupper

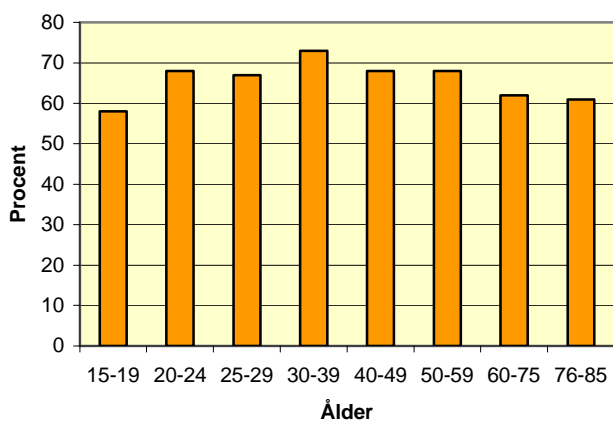

Diagram 2: Förtroende för forskare hos människor med olika utbildningsnivåer

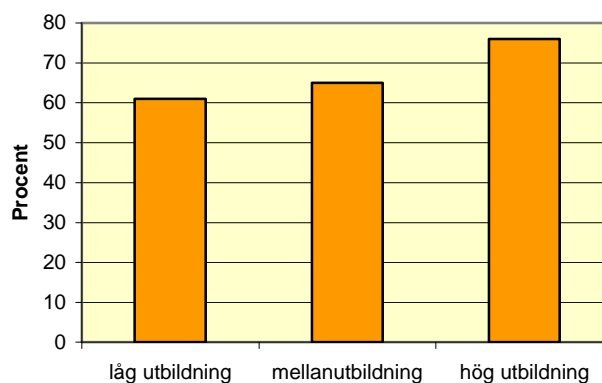

Diagram 3: Förtroende för forskare efter partitillhörighet

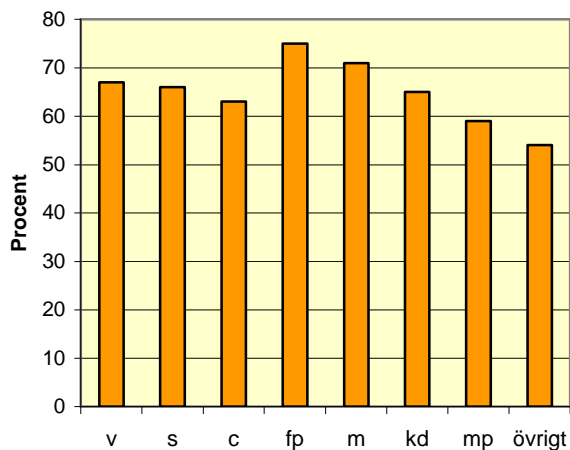

Diagram 4: Prioritering av miljöforskning. Andel som svarat mycket viktigt efter partitillhörighet.

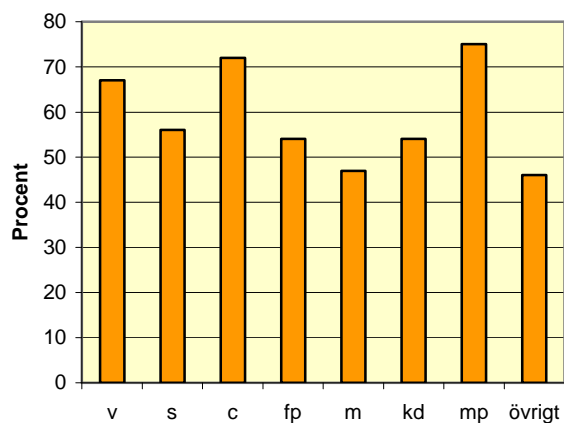

Diagram 5: Prioritering av forskning. Andel som svarat mycket viktigt.

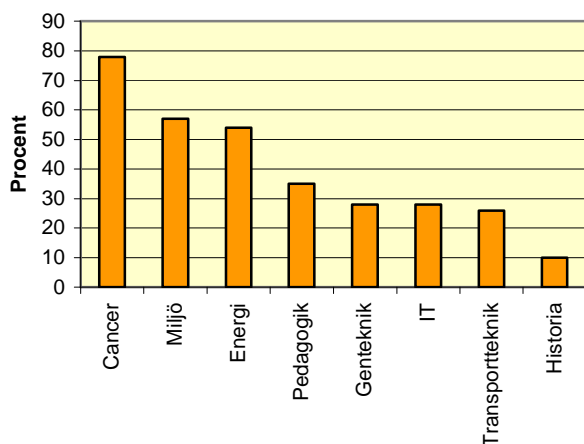

Diagram 6: Förtroende för svensk forskning inom olika områden.

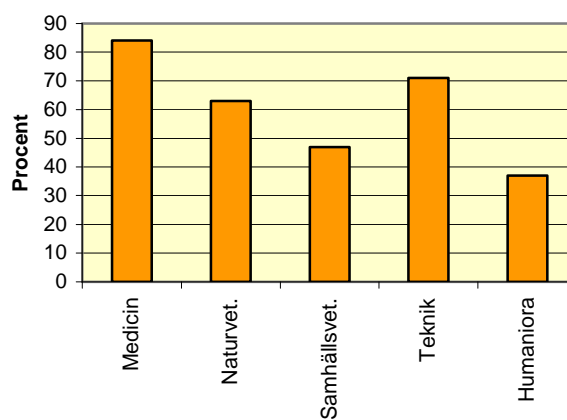

Diagram 7: Prioritering av cancerforskning.
Andel som svarat mycket viktigt efter utbildningsnivå.

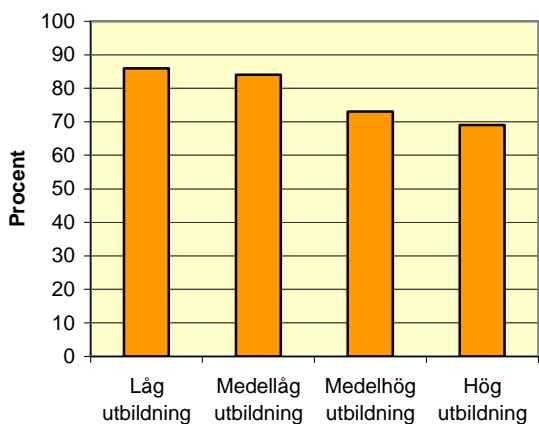

Diagram 8: Prioritering av forskningsområden.
Skillnader mellan kvinnor och män.

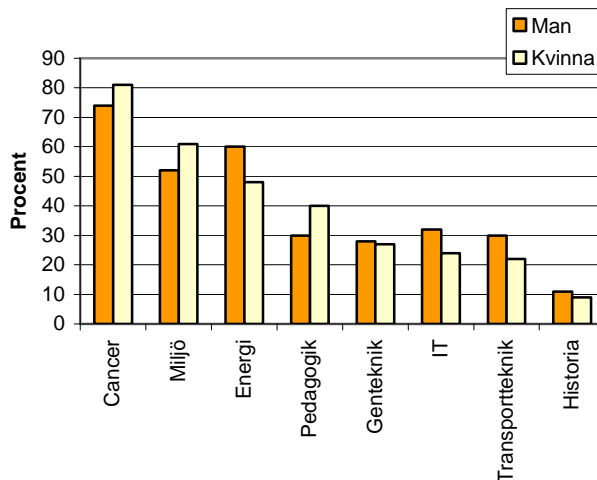

Diagram 9: Förtroende för forskare efter social tillhörighet

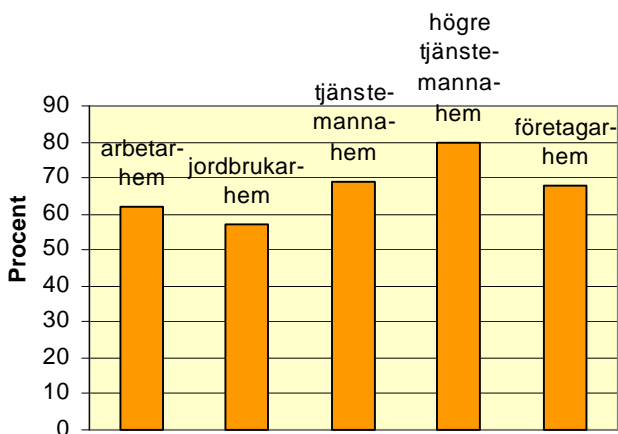

Diagram 10: I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga? I hög grad respektive inte alls vetenskapligt

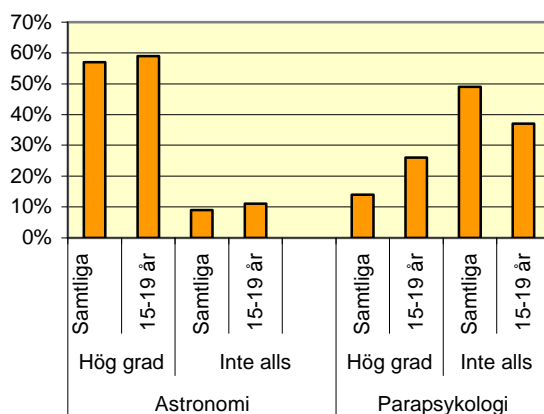

Diagram 11: I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga? I hög grad respektive inte alls vetenskapligt

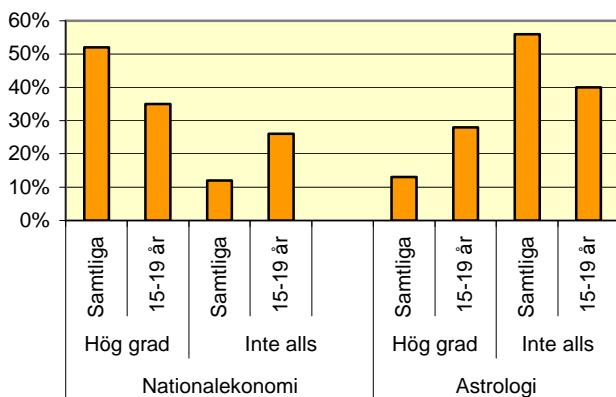

Diagram 12: I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga? I hög grad respektive inte alls vetenskapligt

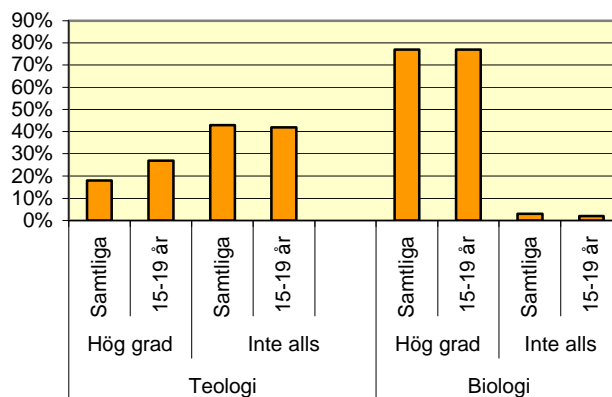

Diagram 13: Har den vetenskapliga utvecklingen gynnat eller misgynnat vanliga människor

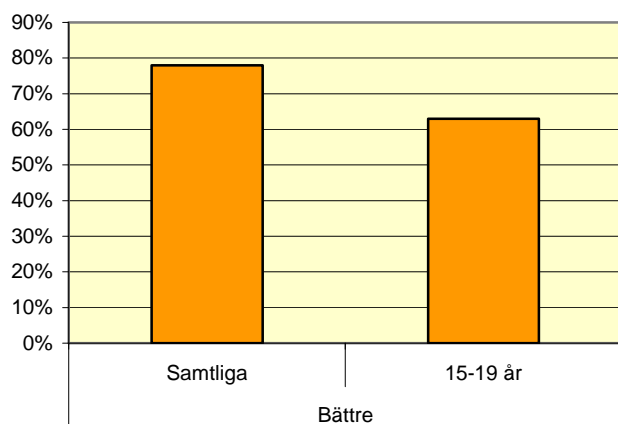

Diagram 14: Förtroende för forskare samt förtroende för svensk forskning inom olika områden. Andel med mycket eller ganska stort förtroende. SOM 2002

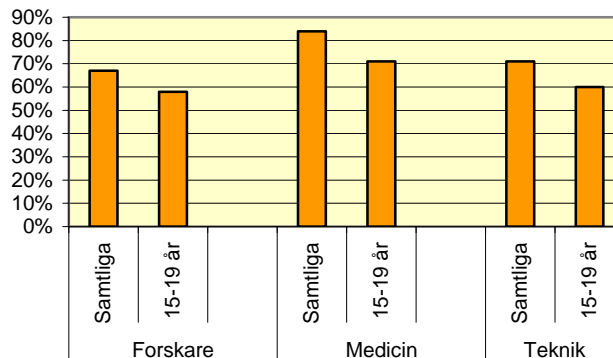

Diagram 15: Förtroende för svensk forskning inom olika områden. Andel med mycket eller ganska stort förtroende. SOM 2002

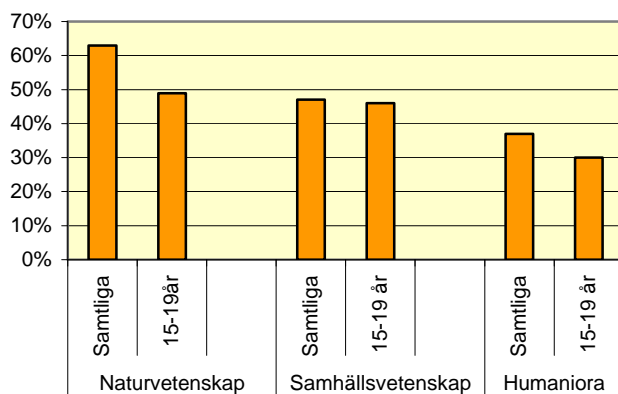

Diagram 16: Prioritering av forskningssatsningar. Andel som svarat mycket viktigt. SOM 2002

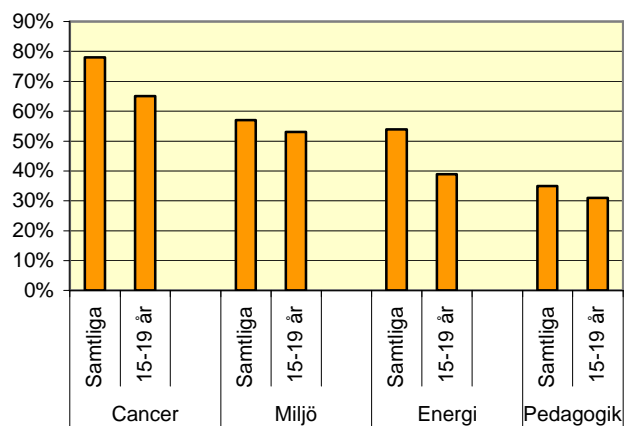
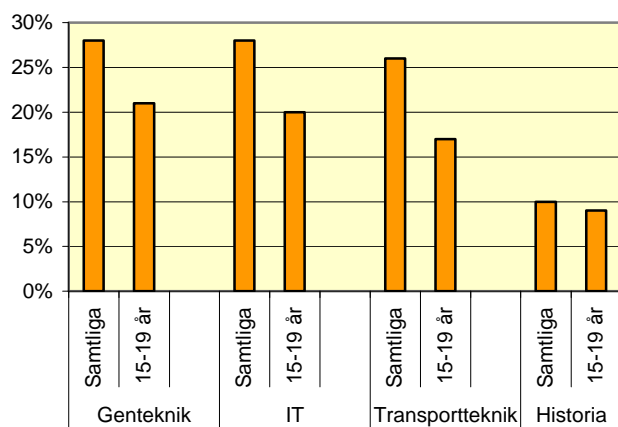

Diagram 17: Prioritering av forskningssatsningar. Andel som svarat mycket viktigt. SOM 2002

Tabell 1 Bedömning av egen kunnsighet (medeltal)

Fråga: "Hur kunnig anser Du personligen att Du är inom följande områden?"

	Hälsa, medicin	Matematik	Djur, natur	Samhälls- kunskap	Svenska språket	Historia	IT/Data
Samtliga	49	52	56	54	71	52	41
Man	44	56	55	56	68	54	45
Kvinna	54	48	56	53	74	49	37
15 – 19	38	54	55	55	75	54	60
20 – 29	47	52	53	54	74	52	54
30 – 39	54	53	56	54	71	49	51
40 – 49	53	55	57	55	71	49	44
50 – 59	52	51	56	57	72	53	38
60 – 69	48	52	56	54	69	54	29
70 – 79	45	46	54	50	67	50	12
80 – 85	48	51	56	50	64	56	7
Låg utbildning	42	47	54	48	63	46	23
Medellåg utbildning	48	48	54	49	68	45	36
Medelhög	49	54	55	56	73	54	49
Hög utbildning	60	58	59	64	80	60	52
Morgontidning 7 d/v	52	53	56	59	75	57	41
Läser ej	45	49	55	51	70	50	42
Kvällstidning 7 d/v	47	51	54	59	74	54	37
Aldrig	52	54	58	50	72	53	38
Aktuellt/Rapport 7 d/v	50	51	56	58	71	56	32
Sällan/aldrig	45	51	53	47	73	46	49
Partisympti, v	53	46	56	58	76	52	41
s	48	52	55	53	68	49	39
c	46	51	61	52	59	50	28
fp	53	56	56	57	74	55	46
m	50	56	55	58	78	59	49
kd	50	49	55	52	68	48	37
mp	51	44	58	51	72	49	45
övrigt	41	51	56	55	74	58	50

Kommentar: Ju högre medeltal, desto kunnigare. Skalan kan variera mellan 0 (helt okunnig) och 100 (mycket kunnig). Frågeskalans värden mellan 0 – 10 har multiplicerats med 10 för att få en skala mellan 0 – 100.

Tabell 2 Bedömning av egen kunniighet (procent)

Fråga: "Hur kunnig anser Du personligen att Du är inom följande områden?"

	Hälsa, medicin		Matematik		Djur, natur		Samhällskunskap		Svenska språket		Historia		IT/Data	
	Okunnig	Kunnig	Okunnig	Kunnig	Okunnig	Kunnig	Okunnig	Kunnig	Okunnig	Kunnig	Okunnig	Kunnig	Okunnig	Kunnig
Samtliga	31	16	25	16	18	20	18	17	7	48	27	18	44	16
Man	39	10	19	20	19	20	16	21	8	43	23	23	41	20
Kvinnor	23	22	30	11	17	21	19	14	5	54	30	14	48	11
15 – 19	51	9	27	23	19	21	16	23	6	57	22	18	22	37
20 – 29	37	14	28	17	27	22	22	18	3	51	26	19	25	24
30 – 39	26	21	24	19	17	22	20	17	7	42	31	18	32	23
40 – 49	27	19	23	19	16	22	15	16	5	49	29	15	40	14
50 – 59	28	21	23	12	14	20	13	19	8	50	27	20	48	9
60 – 69	29	11	21	11	15	19	18	19	6	43	22	19	60	7
70 – 79	31	10	32	11	18	17	20	13	11	43	27	18	85	2
80 – 85	27	9	30	18	20	20	21	2	16	40	17	26	88	0
Låg utbildning	40	9	29	9	20	20	26	9	14	35	36	13	72	7
Medellåg utbildning	32	14	30	11	20	21	24	12	7	39	34	8	51	7
Hög utbildning	31	14	23	19	18	19	15	18	4	52	23	20	33	22
Morgontidning 7/dv	19	30	19	23	13	24	8	32	2	66	16	30	26	21
Läser ej	27	16	23	18	16	19	12	25	4	56	19	25	43	14
Kvällstidning 7/dv	41	17	33	14	24	24	23	13	10	47	31	17	49	18
Läser ej	34	13	24	14	19	17	15	27	7	55	24	22	48	12
Aktuellt/Rapport 7/dv	26	20	24	23	15	26	19	18	6	50	22	19	48	16
Aldrig/sällan	28	17	25	14	16	21	15	24	7	49	22	25	56	8
	42	20	29	16	24	20	31	10	8	52	38	20	34	24

Kommentar: Svarspersonerna kunde ange sin grad av kunniighet på en skala från 0 (helt okunnig) till 10 (mycket kunnig). Okunnig i tabellen har definierats som svar mellan 0-3; kunnig som svar mellan 8-10. De personer som ej besvarat frågan (=4-6 procent) ingår ej i procentbasen.

Tabell 3 Förtroende för svensk forskning inom olika områden. Andel med ett mycket eller ganska stort förtroende (procent)

Fråga: "Allmänt sett, vilket förtroende har Du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?"

	Medicin	Naturvetenskap	Samhällsvetenskap	Teknik	Humaniora
Samtliga	84	63	47	71	37
Man	86	66	48	80	35
Kvinna	82	60	47	63	38
15 – 29	71	49	46	60	30
20 – 29	85	67	47	72	38
30 – 39	85	65	46	72	36
40 – 49	82	63	45	71	37
50 – 59	84	59	49	72	40
60 – 69	89	70	49	80	35
70 – 79	87	67	49	69	38
80 – 85	84	59	47	59	37
Låg utbildning	82	58	46	68	31
Medellåg utbildning	82	57	45	72	31
Medelhög utbildning	83	63	47	69	37
Hög utbildning	89	75	52	78	49
Hälsotillstånd, dåligt	79	58	45	62	36
medel	80	56	42	67	32
gott	86	67	51	74	39
Partisympati, v	83	66	54	62	45
s	84	61	49	74	37
c	84	61	49	73	31
fp	88	70	50	76	38
m	89	66	46	78	38
kd	88	65	50	68	37
mp	74	59	42	58	37
övrigt	75	55	36	66	23

Kommentar: Enkätfrågan omfattade svarsalternativen mycket respektive ganska stort förtroende, varken stort eller litet förtroende, mycket respektive litet förtroende samt ingen uppfattning. Resultaten visar andelen svarspersoner som svarat mycket stort eller ganska stort förtroende. Svaret "ingen uppfattning" ingår i procentbasen, men inte personer som hoppat över att svara. Den senare gruppen omfattade mellan 4 – 7 procent av undersökningspersonerna.

Tabell 4 Prioritering av forskningssatsningar. Andel som svarat mycket viktigt (procent)

Fråga: "Hur viktigt anser Du det vara att det i Sverige satsas på forskning på världsbananivå inom följande områden?"

	Energi	Transportteknik	Miljö	Cancer	Genteknik	Historia	Pedagogik, undervisning	Informations- teknologi/IT
Samtliga	54	26	57	78	28	10	35	28
Man	60	30	52	74	28	11	30	32
Kvinnor	48	22	61	81	27	9	40	24
15 – 19	39	17	53	65	21	9	31	20
20 – 29	37	21	56	74	25	9	39	28
30 – 39	47	22	57	78	29	12	41	35
40 – 49	52	24	56	71	24	10	40	27
50 – 59	61	32	56	79	30	10	33	32
60 – 69	68	34	61	84	33	9	32	27
70 – 79	69	30	60	88	29	10	24	17
80 – 85	64	25	53	85	23	16	29	22
Låg utbildning	62	33	60	86	27	10	29	25
Medellång utbildning	52	25	57	84	20	6	38	23
Medelhög utbildning	47	21	53	73	26	9	35	29
Hög utbildning	58	26	57	69	35	14	37	34
Partisympati,	54	26	67	73	20	12	38	23
v	53	25	56	81	23	9	34	25
s	55	25	72	78	20	7	27	22
c	54	25	54	76	38	9	35	34
fp	57	31	47	77	35	12	37	37
m	65	23	54	79	29	16	35	29
kd	55	23	75	62	29	11	36	24
mp	54	38	46	75	25	14	39	30
övrigt								

Kommentar: Enkätfrågan omfattade fem svarsalternativ: "mycket viktigt, ganska viktigt, inte särskilt viktigt, inte alls viktigt och ingen uppfattning". Alla svarspersoner som kryssade för något av dessa alternativ ingår i procentbasen. Personer som hoppade över frågan (=mellan 4 – 6 procent) är uteslutna från analysen. Andelen ingen uppfattning för de olika områdena varierade mellan 4 – 10 procent bland de svarande.

Tabell 5 Har den vetenskapliga utvecklingen gynnat eller missgynnat vanliga människor? (procent)

Fråga: "Anser Du att den vetenskapliga utvecklingen de senaste årtiondena har gjort livet bättre eller sämre för vanliga människor?"

	Mycket/något bättre	Varken bättre eller sämre	Mycket/något sämre	Ingen uppfattning	Summa procent	Balansmått
Samtliga	78	13	3	6	100	+75
Man	79	13	4	4	100	+75
Kvinna	76	14	3	7	100	+73
15 – 19	63	19	3	15	100	+60
20 – 29	74	14	7	5	100	+67
30 – 39	78	14	4	4	100	+74
40 – 49	79	13	5	3	100	+74
50 – 59	80	13	2	5	100	+78
60 – 69	83	11	2	4	100	+81
70 – 79	78	13	0	9	100	+78
80 – 85	82	6	2	10	100	+80
Låg utbildning	74	15	2	9	100	+72
Medellåg utbildning	77	13	4	6	100	+73
Medelhög utbildning	76	15	4	5	100	+72
Hög utbildning	86	9	3	2	100	+83
Ren landsbygd	71	14	4	11	100	+67
Mindre tätort	76	15	4	5	100	+72
Stad	79	13	4	4	100	+75
Stockholm, Göteborg, Malmö	81	13	1	5	100	+80
Partisympati,						
v	73	17	6	4	100	+67
s	78	13	3	6	100	+75
c	74	15	3	8	100	+71
fp	80	13	3	4	100	+77
m	87	10	1	2	100	+86
kd	78	8	6	8	100	+72
mp	65	19	11	5	100	+54
övrigt	75	12	4	9	100	+71

Kommentar: Balansmåtten visar övervikten för mycket/något bättre över mycket/något sämre. Andelen personer som hoppade över frågan är 4 procent. De ingår inte i procentberäkningarna.

Tabell 6 Astronomi– en vetenskap? (procent)*Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"*

	Astronomi				Summa procent	Övervikt "rätt" svar
	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt		
Samtliga	9	17	57	17	100	+48
Man	11	17	58	14	100	+49
Kvinna	8	16	57	19	100	+49
15 – 19	11	15	59	15	100	+48
20 – 29	6	16	65	13	100	+59
30 – 39	7	12	62	9	100	+55
40 – 49	11	21	59	9	100	+48
50 – 59	13	17	53	17	100	+40
60 – 69	10	17	46	27	100	+36
70 – 79	5	22	43	30	100	+38
80 – 85	13	2	46	39	100	+33
Låg utbildning	12	20	35	33	100	+23
Medellåg utbildning	11	20	52	17	100	+41
Medelhög utbildning	7	16	65	12	100	+58
Hög utbildning	9	10	77	4	100	+68
Morgontidning, 7 d/v	8	16	62	14	100	+54
Läser ej	16	15	57	12	100	+41
Kvällstidning, 7 d/v	10	18	48	24	100	+38
Aldrig	11	19	51	19	100	+40
Aktuellt/Rapport 7 d/v	8	16	54	20	100	+46
Sällan/aldrig	13	18	54	15	100	+41
Partisympati,						
v	11	12	67	10	100	+56
s	11	20	51	18	100	+40
c	8	22	40	30	100	+32
fp	7	14	67	12	100	+60
m	8	15	64	13	100	+56
kd	12	10	54	24	100	+42
mp	0	11	85	4	100	+85
övrigt	9	20	62	9	100	+53

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har definierats som värdena 4 och 5 på skalan.

Tabell 7 Parapsykologi – en vetenskap? (procent)*Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"*

	Parapsykologi				Summa procent	Övervikt "rätt" svar
	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt		
Samtliga	49	16	14	21	100	+35
Man	56	14	11	19	100	+45
Kvinna	42	18	17	23	100	+25
15 – 19	37	17	26	20	100	+11
20 – 29	40	22	21	17	100	+19
30 – 39	51	22	15	12	100	+36
40 – 49	55	16	15	14	100	+40
50 – 59	56	13	11	20	100	+45
60 – 69	49	10	9	32	100	+40
70 – 79	46	13	7	34	100	+39
80 – 85	36	11	7	46	100	+29
Låg utbildning	42	10	9	39	100	+33
Medellåg utbildning	49	16	17	18	100	+32
Medelhög utbildning	46	17	19	18	100	+27
Hög utbildning	63	20	11	6	100	+52
Morgontidning, 7 d/v	51	17	13	19	100	+38
Läser ej	48	17	17	18	100	+31
Kvällstidning, 7 d/v	43	16	16	25	100	+27
Aldrig	56	8	14	22	100	+42
Aktuellt/Rapport 7 d/v	50	14	10	26	100	+40
Sällan/aldrig	41	21	19	19	100	+22
Partisympati,						
v	50	16	20	14	100	+30
s	47	16	13	24	100	+34
c	43	14	10	33	100	+33
fp	58	16	11	15	100	+47
m	53	17	14	16	100	+39
kd	51	9	11	29	100	+40
mp	41	20	30	9	100	+11
övrigt	49	18	18	15	100	+31

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har definierats som värdena 1 och 2 på skalan.

Tabell 8 Nationalekonomi – en vetenskap? (procent)

Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"

	Nationalekonomi				Summa procent	Övertikt "rätt" svar
	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt		
Samtliga	12	23	52	13	100	+40
Man	14	25	52	9	100	+38
Kvinna	10	21	52	17	100	+42
15 – 19	26	19	35	20	100	+9
20 – 29	13	26	49	12	100	+36
30 – 39	15	24	50	11	100	+35
40 – 49	13	22	56	9	100	+43
50 – 59	10	25	53	12	100	+43
60 – 69	6	26	53	15	100	+47
70 – 79	5	17	58	20	100	+53
80 – 85	11	11	54	24	100	+43
Låg utbildning	11	21	43	25	100	+22
Medellåg utbildning	15	29	42	14	100	+27
Medelhög utbildning	12	25	52	11	100	+40
Hög utbildning	9	18	70	3	100	+61
Morgontidning, 7 d/v	9	22	60	10	100	+51
Läser ej	18	24	44	14	100	+26
Kvällstidning, 7 d/v	9	26	49	16	100	+40
Aldrig	11	22	54	13	100	+43
Aktuellt/Rapport 7 d/v	8	21	57	14	100	+49
Sällan/aldrig	24	30	31	15	100	+7
Partisynpat, v	15	31	46	8	100	+31
s	13	24	47	16	100	+34
c	9	26	50	15	100	+41
fp	8	16	66	10	100	+58
m	7	22	62	9	100	+55
kd	10	22	55	13	100	+45
mp	12	27	51	10	100	+39
övrigt	22	30	39	9	100	+17

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har definierats som värdena 4 och 5 på skalan.

Tabell 9 Astrologi – en vetenskap? (procent)

Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"

	Astrologi				Summa procent	Övervikt "rätt" svar
	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt		
Samtliga	56	13	13	18	100	+43
Man	64	10	10	16	100	+54
Kvinna	47	16	16	21	100	+31
15 – 19	40	18	28	14	100	+12
20 – 29	56	16	16	12	100	+40
30 – 39	63	13	14	10	100	+49
40 – 49	64	11	13	12	100	+51
50 – 59	57	13	10	20	100	+47
60 – 69	55	8	8	29	100	+47
70 – 79	42	16	13	29	100	+29
80 – 85	36	15	11	38	100	+25
Låg utbildning	39	14	13	34	100	+26
Medellåg utbildning	54	10	17	19	100	+37
Medelhög utbildning	55	15	15	15	100	+40
Hög utbildning	77	10	7	6	100	+70
Morgontidning, 7 d/v	61	12	11	16	100	+50
Läser ej	58	12	16	14	100	+42
Kvällstidning, 7 d/v	48	15	13	24	100	+35
Aldrig	65	8	9	18	100	+56
Aktuellt/Rapport 7 d/v	54	11	12	23	100	+42
Sällan/aldrig	50	18	16	16	100	+34
Partisynpati,						
v	63	11	15	11	100	+48
s	49	16	14	21	100	+35
c	48	14	11	27	100	+37
fp	67	11	8	14	100	+59
m	62	14	12	12	100	+50
kd	59	3	12	26	100	+47
mp	58	11	23	8	100	+35
övrigt	53	16	15	16	100	+38

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har definierats som värdena 1 och 2 på skalan.

Tabell 10 Teologi – en vetenskap? (procent)

Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"

	Teologi				Summa procent	Övertikt "rätt" svar
	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt		
Samtliga	43	21	18	18	100	-25
Man	51	20	15	14	100	-36
Kvinna	36	22	21	21	100	-15
15 – 19	42	13	27	18	100	-15
20 – 29	43	21	22	14	100	-21
30 – 39	48	25	17	10	100	-31
40 – 49	50	22	16	12	100	-34
50 – 59	43	20	20	17	100	-23
60 – 69	43	16	16	25	100	-27
70 – 79	30	25	15	30	100	-15
80 – 85	28	25	17	30	100	-11
Låg utbildning	42	14	13	32	100	-28
Medellåg utbildning	51	19	11	19	100	-40
Medelhög utbildning	42	23	20	15	100	-22
Hög utbildning	41	25	29	5	100	-12
Morgontidning, 7 d/v	40	24	21	15	100	-19
Läser ej	57	16	14	13	100	-44
Kvällstidning, 7 d/v	49	22	8	21	100	-41
Aldrig	56	13	24	17	100	-22
Aktuellt/Rapport 7 d/v	40	20	19	21	100	-21
Sällan/aldrig	50	19	12	19	100	-38
Partisynpati,						
v	46	19	24	11	100	-22
s	43	20	16	21	100	-27
c	33	26	16	25	100	-17
fp	42	24	18	16	100	-24
m	44	22	21	13	100	-23
kd	36	16	28	20	100	-8
mp	49	23	23	5	100	-26
övrigt	58	13	20	9	100	-38

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har definierats som värdena 4 och 5 på skalan.

Tabell 11 Biologi – en vetenskap? (procent)

Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"

	Biologi				Summa procent	Övertikt "rätt" svar
	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt		
Samtliga	3	9	77	11	100	+74
Man	3	10	79	8	100	+76
Kvinna	3	8	75	14	100	+72
15 – 19	2	8	77	13	100	+75
20 – 29	3	10	77	10	100	+74
30 – 39	3	5	84	8	100	+81
40 – 49	2	8	84	6	100	+82
50 – 59	4	10	75	11	100	+71
60 – 69	3	10	71	16	100	+68
70 – 79	4	11	68	17	100	+64
80 – 85	7	15	50	28	100	+43
Låg utbildning	6	12	59	23	100	+53
Medellåg utbildning	3	11	73	13	100	+70
Medelhög utbildning	2	9	81	8	100	+79
Hög utbildning	2	4	92	2	100	+90
Morgontidning, 7 d/v	3	9	79	9	100	+76
Läser ej	6	11	72	11	100	+66
Kvällstidning, 7 d/v	6	14	66	14	100	+60
Aldrig	2	10	76	12	100	+74
Aktuellt/Rapport 7 d/v	4	9	74	13	100	+70
Sällan/aldrig	5	12	73	10	100	+68
Partisynpati,						
v	3	7	83	7	100	+80
s	4	9	72	15	100	+68
c	1	12	70	17	100	+69
fp	2	9	82	7	100	+80
m	2	6	85	7	100	+83
kd	1	14	72	13	100	+71
mp	1	11	85	3	100	+84
övrigt	11	9	71	9	100	+60

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har definierats som värdena 4 och 5 på skalan.

Tabell 12 Subjektiv och objektiv kunnsighet, förtroende för forskning och prioritering av satsningar på forskning. Resultat byggda på fyra index utifrån SOM-studien 2002 (procent)

	Subjektiv kunnsighet		Objektiv kunnsighet		Förtroende för forskning		Satsa på forskning	
	Låg	Hög	Låg	Hög	Låg	Hög	Oviktigt	Viktigt
Samtliga	16	15	21	24	17	23	17	23
Man	17	18	19	26	16	22	15	24
Kvinna	15	13	23	21	19	24	20	22
15 – 19	13	17	27	10	27	21	28	13
20 – 29	12	12	21	21	18	23	21	18
30 – 39	13	19	15	28	14	22	14	23
40 – 49	12	16	17	26	20	19	18	20
50 – 59	17	17	24	22	17	24	15	26
60 – 69	20	15	20	28	12	28	13	31
70 – 79	29	7	27	21	17	23	19	24
80 – 85	27	12	37	26	17	26	21	15
Låg utbildning	32	8	33	15	21	23	21	23
Medellåg utbildning	20	8	25	19	17	18	18	21
Medelhög utbildning	11	14	18	23	19	22	18	19
Hög utbildning	3	30	9	38	9	28	11	27
Partisymptati,								
v	13	12	17	24	16	21	21	25
s	18	14	25	18	15	22	17	20
c	18	10	26	21	16	18	15	15
fp	12	20	15	32	13	27	15	25
m	11	20	14	27	15	26	15	29
kd	18	11	20	23	17	26	17	25
mp	15	10	14	38	34	16	13	22
övrigt	23	21	31	19	36	13	23	25

Kommentar: Resultaten bygger på fyra index som tredelats. Indexen i sin tur bygger på de enkätfrågor som presenterats i tidigare tabeller. Alla frågor är medtagna i indexen med undantag för "parapsykologi", "nationalekonomi" och "teologi" som ej ingår i indexet för objektiv kunnsighet. Vid beräkningen av indexet för satsning på forskning ingår samtliga svarspersoner som besvarat åtminstone någon delfråga. Respondenter som ej besvarat frågan eller angivit "ingen uppfattning" har förts till kategorin "oviktigt".

Tabell 13 Subjektiv och objektiv kunnsighet om vetenskap efter inriktning på utbildningen (medeltal och procent)

Subjektiv kunnsighet. Medeltal mellan 0 (låg) och 100 (hög)

Utbildningens inriktning	Hälsa, medicin	Matematik	Djur, natur	Samhälls-kunskap	Svenska språket	Historia	IT/Data	Antal svarspers
Samtliga	49	52	56	54	71	52	41	
Ekonomi/handel/administration	48	54	52	56	74	52	47	270
Estetik/design/hantverk	49	48	56	57	71	57	38	49
Hotell/restaurang/service/ skönhetsvård	43	41	51	44	66	42	32	59
Hälsa- och sjukvård	77*	47	56	52	73	47	30	173
Humaniora/kultur	48	40	52	58	82	63	43	56
Jordbruk/skogsbruk/miljövärd	40	48	67*	47	58	45	23	67
Teknik/byggteknik/industri/ transport	41	60	55	52	67	51	46	331
Media/journalistik/reklam	48	48	56	66	81	60	64	27
Naturvetenskap/matematik/data	49	70*	59	56	71	53	68*	95
Pedagogik	52	47	57	59	79	58	43	75
Samhällsvetenskap/juridik	48	50	60	73*	83*	66*	51	74
Socialt arbete/omsorg	56	47	59	57	74	51	36	82
Annan	41	50	52	51	66	48	35	57

Objektiv kunnsighet. Andel "rätt" svar

Utbildningens inriktning	Astronomi	Para-psykologi	National-ekonomi	Astrologi	Teologi	Biologi	Antal svarspers
Samtliga	57	49	52	56	18	77	
Ekonomi/handel/administration	55	48	57	49	15	78	270
Estetik/design/hantverk	53	33	48	47	16	73	49
Hotell/restaurang/service/ skönhetsvård	59	37	42	39	9	68	59
Hälsa- och sjukvård	57	45	53	50	22	75	173
Humaniora/kultur	88*	41	71*	68	48*	95	56
Jordbruk/skogsbruk/miljövärd	33	51	49	49	16	74	67
Teknik/byggteknik/industri/ transport	57	57	47	64	13	77	331
Media/journalistik/reklam	85	59	59	74	19	85	27
Naturvetenskap/matematik/data	82	61*	58	78*	23	96*	95
Pedagogik	72	56	67	60	29	85	75
Samhällsvetenskap/juridik	74	49	61	65	27	85	74
Socialt arbete/omsorg	49	48	47	47	16	63	82
Annan	40	54	41	54	12	70	57

Kommentar: Enkätfrågan om utbildningens inriktning löd: "Vilken inriktning har Din utbildning i huvudsak? Kryssa för det alternativ som bäst stämmer in på Din utbildning." Resultat utmärkta med en asterisk (*) markerar det högsta (=mest kunniga) värdet för respektive vetenskap.

Tabell 14 Förtroende för forskare (procent)

	mycket/ ganska stort förtroende	varken eller	mycket/ ganska litet förtroende	ingen uppfattning	summa procent	balansmått
Samtliga	67	21	3	9	100	+64
män	64	24	3	9	100	+61
kvinnor	68	20	2	10	100	+66
15 – 19	58	21	8	13	100	+50
20 – 24	68	18	3	11	100	+65
25 – 29	67	28	0	5	100	+67
30 – 39	73	20	1	6	100	+72
40 – 49	68	24	3	5	100	+65
50 – 59	68	23	2	7	100	+66
60 – 75	62	20	3	15	100	+59
76 – 85	61	13	5	21	100	+57
låg utbildning	61	23	3	13	100	+58
mellanutbildning	65	22	3	10	100	+62
hög utbildning	76	18	2	4	100	+74
partisympati						
v	67	25	2	6	100	+65
s	66	22	3	9	100	+63
c	63	19	2	16	100	+61
fp	75	19	2	4	100	+73
m	71	18	2	9	100	+69
kd	65	13	3	19	100	+62
mp	59	30	6	5	100	+53
övrigt	54	24	7	15	100	+47
arbetarhem	62	24	3	11	100	+59
jordbrukarhem	57	25	0	18	100	+57
tjänstemannahem	69	20	2	9	100	+67
högre tjänstemannahem	80	17	1	2	100	+79
företagarhem	68	14	6	12	100	+62

Tabell 15 Förtroende för olika yrkesgrupper (procent)

fråga: "Allmänt sett, hur stort förtroende har Du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete"?

yrkesgrupp	mycket stort förtroende	ganska stort förtroende	varken stort eller litet förtroende	ganska litet förtroende	mycket litet förtroende	ingen uppfattning	summa procent	balansmätt
Sjukvårdens personal	28	56	10	3	1	2	100	+80
Forskare	18	49	21	2	1	9	100	+64
Poliser	17	49	22	7	3	2	100	+56
Lärare i grundskolan	15	48	24	6	2	5	100	+55
Personal inom äldreomsorgen	17	45	23	8	3	4	100	+51
Rikspolitiker	2	27	40	18	9	4	100	+2
Journalister i radio /TV	3	26	40	19	9	3	100	+2
Politiker i den kommun där Du bor	2	23	39	21	10	5	100	-6
Journalister i dagspress	3	19	39	23	12	4	100	-13
Informatörer	1	10	41	17	10	21	100	-16
Landstingets/regionens politiker	1	16	41	24	12	6	100	-19
PR-konsulter	1	5	29	24	21	20	100	-39
Reklampersoner	1	4	27	26	25	17	100	-46

Kommentar: Andelen svarspersoner som hoppade över de olika frågorna om yrkesgruppsförtroende varierade mellan 4 – 7 procent. Resultaten kommer från RiksSOM-studien 2002 med 1 777 svarande. Balansmättet är beräknat som andelen med mycket/ganska stort förtroende minus andelen med mycket/ganska litet förtroende.

Tabell 16 Scientific Progress – Helpful or Harmful to Mankind?

Question: "In the long run, do you think the scientific advances we are making will help or harm mankind?"

Country	will help	some of each	will harm	sum percent	Opinion balance help minus harm
Iceland	66	25	9	100	+57
Lithuania	62	32	6	100	+56
Belarus	56	31	13	100	+43
Germany	51	40	9	100	+42
Sweden	44	41	15	100	+29
Ireland	41	42	17	100	+24
Slovenia	34	55	11	100	+23
Italy	31	61	8	100	+23
Great Britain	40	41	19	100	+21
Northern Ireland	38	45	17	100	+21
Croatia	34	52	14	100	+20
Austria	35	49	16	100	+19

Source: The European Values Study 1999/2000. About 1 000 interviews per country.

VA-Rapporter

- 2002:1 Vad tycker folk i andra länder?
- 2002:2 Allmänhetens syn på vetenskap
- 2002:3 Forskares syn på samtal med allmänheten
- 2002:4 Ungas syn på vetenskap

- 2003:1 Vetenskapen i Samhället
– resultat från SOM-undersökningen 2002
- 2003:2 VA-studier under luppen:
Synen på vetenskap 2002
– en analys
- 2003:3 Allmänhetens syn på Vetenskap 2003
- 2003:4 Forskares syn på Vetenskap och Allmänhet
– intervjuundersökning 2003
- 2003:5 Forskares syn på samtal med Allmänheten
– en fokusgruppsstudie
Delrapport

Föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA, vill främja dialog, öppenhet och förståelse mellan allmänhet och forskare. VA vill inspirera till samtal om forskning och skapa nya mötesplatser på oväntade arenor kring engagerande frågor. Alla skall kunna möta forskare för att utbyta idéer och bättre förstå forskningens resultat, arbetet för att nå dit och vetenskapens roll i samhället.

Föreningens mål är att

- öka kontakterna och utbytet av idéer mellan allmänhet och forskare
- öka allmänhetens kunskap om forskningens metoder och resultat
- utveckla forskarnas lyhördhet och förståelse för allmänhetens frågor om och oro för forskning
- bygga regionala, nationella och internationella nätverk för erfarenhetsutbyte och möten.

Verksamheten inriktas mot tre områden:

- **Kunskapsbyggande** om gränssytan mellan allmänhet och vetenskap genom opinionsundersökningar och studier om vad allmänheten, ungdomar och särskilda grupper anser om forskning och hur forskare ser på dialog med allmänheten
- **Samtal mellan forskare** och allmänhet; att katalysera eller i egen regi prova okonventionella former, arenor och teman
- **Erfarenhetsförmedling** av metoder, former och teman för samtal och spridning av kunskaper från studierna

Vetenskap & Allmänhet, VA bildades 2002 och har under de första verksamhetsåren genomfört ett antal studier och undersökningar, provat annorlunda samtalsformer och olika metoder för erfarenhetsförmedling, framför allt via Internet. Resultaten presenteras på föreningens webbplats: www.v-a.se.